

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 10 (98) жовтень 2021 р.

Пиж'янова Н.В.

Аналіз основних елементів
весільного обряду Центральної України.....230

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ**Демченко О.П.**

Підвищення викладацької майстерності
науково-педагогічних працівників
у контексті євроінтеграційних процесів234

Деркач Ю.Я., Чорна Ю.Б.

Використання вправ та ігор комунікативного
спрямування як ефективного засобу
формування іншомовної компетентності.....241

Кам'янська Д.Д., Дьоміна В.В.

Найкращі застосунки відеозв'язку для реалізації
особистісного підходу під час дистанційного
навчання майбутніх перекладачів245

Кудикіна Н.В., Прохорова Н.А., Братусь І.В.

Теоретичні та організаційні основи розвитку
творчого потенціалу студентів
у контексті дистанційної освіти 251

Москалець О.М.

Впровадження здоров'язбережувальних
технологій на уроках математики
в початкових класах.....257

Парашинець С.Д., Горуйко Х.П.

Формування готовності майбутніх учителів
початкової школи до розв'язання типових
задач професійної діяльності: нові виклики.....262

Порядченко Л.А., Олексюк Т.Г.

Розвиток пізнавальних інтересів
молодших школярів.....266

Порядченко Л.А., Чопик І.Р.

Організаційно-методичні основи
формування читацької компетентності
учнів 3 класу засобами створення коміксів.....271

Радченко М.Р.

Педагогічна компетентність – одна зі сторін
професіоналізму майбутнього педагога.....278

Романенко Л.В., Романенко К.А.,**Ратушна А.Р.**

Організація методичного супроводу
застосування ігрових технологій
на уроках «Я досліджую світ» у 3 класі.....282

Руденко Н.М., Івахненко Ю.Д., Широков Д.А.

Застосування інтерактивної технології «Ажурна
пилка» на уроках математики в 4 класі.....286

Руденко Н.М., Калашник О.С.,**Дмитрієва А.А., Широков Д.А.**

Формування умінь розв'язування
задач на рух в учнів початкової школи
за допомогою коміксів.....291

Хоружа Л.А., Новак М.А.

Формування професійної етики
викладача вищої школи
у процесі розв'язання педагогічних задач.....296

Shenderuk Olena

Eniostyle as an interdisciplinary concept.....299

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ**Башинська І.Р.**

Вербалізація категорії кольору
в казково-фантазійному романі
Френка Баума «Чарівник з країни Оз».....303

Вашило О.В., Нагнибіда В.В.

Компресія в англійських текстах галузі
механічної інженерії та особливості
її відтворення в українському перекладі.....307

Гапонова Л.Є.

Самостійна робота слухачів
підготовчих відділень під час вивчення
української мови як іноземної..... 312

Dmytruk Olga, Lysenko Kateryna

Neologisms in English as a reflection
of #BlackLivesMatter movement..... 316

Івасюта М.І.

Орнітологічні назви-символи
у творах письменників Буковини
кінця XIX – початку XX ст..... 321

Кравчук Ж.В., Марченко В.В.

Англійські мотиваційні промови:
лінгвопрагматичний
та перекладацький аспекти..... 326

Kuznietsova Krystyna

Literary portraits of the new century. Search for
identity through cognition of places and cities... 329

Лободзінська К.А., Марченко В.В.

Особливості відтворення наративної
напруги в англійській літературі жахів.....333

Марченко В.В., Лоп'янецька Р.О.

Мовні особливості TED-лекцій
на екологічну тематику як публічного виступу
та специфіка їхнього впливу на слухача.....338

Матюшенко О.С., Марченко В.В.

Мова ворожнечі як соціокультурний
та лінгвістичний феномен.....343

Романишин Н.І., Бегун М.А.

Відтворення лексики-граматичних
особливостей ідіостилю письменника
у перекладі (на матеріалі твору
Дж. Лондона «Мартін Іден»).....349

Смирнов О.В.

Поетика мережевої лірики про події
в зоні ООС як детермінанта
соціального клімату.....353

Цьох Л.Й., Іваночко В.Я.

Паралельні корпуси у дослідженнях
відтворення ідіостилю у перекладі
(на основі паралельного корпусу роману
Дж. Лондона «White Fang»).....358

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-10-98-68>

УДК 8.81'25

Кравчук Ж.В., Марченко В.В.Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»**АНГЛОМОВНІ МОТИВАЦІЙНІ ПРОМОВИ:
ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ**

Анотація. У статті розглядаються сучасні тенденції перекладу публічних виступів, зокрема мотиваційних промов, які займають важливе місце в сучасному суспільстві, а англомовні доповіді є цікавими з аспектів перекладу та лінгвістики. Автори виокремлюють найбільш рекурентні стратегії перекладу, такі як: прямий переклад, трансформація шляхом додавання чи опущення, перекладацька заміна. У роботі було надано характеристику мотиваційних виступів з огляду на лексику, стилістику та композицію. Серед мовних засобів можна виділити використання репрезентивів, директивів, експресивів, комісивів, декларативів. Щодо структури, то для таких виступів характерним є трискладовість: вступ, основна частина, висновки. З точки зору стилістики, мотиваційна промова відноситься до публіцистичного стилю. З'ясовано, що мотиваційна промова відрізняється від переконуючої наявністю особливих рис, що дає змогу трактувати її як самотунний вид публічного виступу.

Ключові слова: мотиваційна промова, публічний виступ, перекладацька заміна, трансформація, прямий переклад, переконуюча промова.

Kravchuk Zhanna, Marchenko ValentynaNational Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"**ENGLISH-LANGUAGE PEP TALKS:
LINGUOPRAGMATIC AND TRANSLATIONAL ASPECTS**

Summary. The article highlights current trends in the translation of public speeches, particularly motivational speeches, which have an important place in modern society. English speeches are interesting in terms of translation and linguistics and also it is necessary to consider the emotional component. The most frequently noticed translation strategies are the following: giving equivalents, adding or omitting transformations, replacement. The paper describes motivational speeches in terms of the peculiarity of the vocabulary, style, and well-defined composition. Among the linguistic means, the use of representatives, directives, commissions, declaratives can be distinguished. As for the structure, such speeches are characterized by three components: introduction, main part, conclusions, followed by arguments, personal experience, quotes, rhetorical questions, and calls to action. In terms of stylistics, motivational speech refers to the publicist style. Motivation can be traced in political debates, campaigning, and the main difference is the manipulation of collective thought to achieve the speaker's goal, which is not part of motivational speeches, on the contrary, such speeches inspire to improve life in various aspects. It was found that motivational speech differs from persuasive in the presence of special features, which allows its interpretation as an original type of public speaking. After a deep analysis of many motivational speeches, we can identify the following features: personalization (based on personal experience), argumentativeness (providing facts), emotionality (jokes, gestures, tone, etc.). A comparative analysis of English speeches and their translations into Ukrainian leads to the conclusion that when working with public speeches it is necessary to take into account linguistic and non-linguistic means and accordingly adapt the translation to convey the desired effect on the reader or listener. Also, it should be noted that non-verbal means play an important role in public speaking, these are gestures, facial expressions, tone, posture, but the main means of influencing the audience remain verbal.

Keywords: motivational speech, public speaking, replacement, transformation, equivalents, persuasive speech.

Постановка проблеми. Сьогодні особливі популярності набули лекції, тренінги, консультації, семінари, що стосуються персонального розвитку. Серед них важливе місце займають мотиваційні промови, які вселяють небувалу віру, змушуючи рухатись далі та досягати нових вершин. Такі виступи є надзвичайно цікавими з точки зору їх перекладу, адже при відтворенні іншою мовою необхідно передати всю емоційність, значущість та правильність посилу, щоб справити певний комунікативний ефект на слухача. Зарубіжні промови не лише надихають, але й надають можливість аудиторії розширити кругозір, дізнатися більше про іншу культуру та звичаї, стирати рамки стереотипності. У такому випадку, перекладач повинен знайти конкретне формулювання, щоб трансформувати

певні кліше та висловлювання і забезпечити адекватне сприйняття виступу представниками іншої лінгвокультури.

У зв'язку з цим, переклади мотиваційних промов є не лише значним матеріалом для дослідження типів еквівалентності, інтерференції, мовних помилок, а й цікаве джерело для виявлення перекладацьких стратегій, що використовуються для адекватного прагматичного ефекту на реципієнтів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Мотиваційний аспект в публічних виступах згадувався у працях Дж. Серля, Д. Шпербера, Г. Грайса, Дж. Л. Остіна, Р. Вердербера, М. Нікітіна та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Новизна запропонованого дослідження полягає у виявленні рис та осо-

бливостей, які притаманні саме мотиваційним промовам, адже у вже існуючих роботах, науковці аналізували саме публічні промови і не надавали конкретики та класифікації мотиваційним виступам. Тому проведений розгляд уможливив виокремлення мотиваційних промов за певною специфікою.

Метою статті є визначення мовних та поза-мовних засобів, які справляють бажаний ефект на окрему аудиторію у межах мотиваційної доповіді, а також дослідження перекладацьких прийомів для адекватного відтворення англо-мовних промов українською мовою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Публічний виступ, як і мотиваційна промова, пов'язані з лінгвістикою, адже в їх основі лежить мовленнєвий акт.

Так, на думку Джона Серла, відомого своїм внеском у філософію мови, розмовляти певною мовою означає здійснювати мовленнєві акти, до прикладу, робити заяви, надавати команди, задавати питання, обіцяти та ін. У свою чергу, такі акти є загалом можливі та виконуються, враховуючи певні правила використання мовних одиниць [8, с. 16].

Публічні виступи використовуються для різних цілей, але зазвичай несуть інформувальну, розважальну, переконуючу чи надихаючу мету, і вимагають від оратора особливого підходу. У свою чергу, мотиваційну промову можна вважати підвидом публічної промови, адже її основним завданням є донести певний задум до публіки та змусити слухачів задуматися, що і є метою переконуючої промови. Загалом, мотиваційна промова служить для того, щоб надихнути на здійснення окремих дій, які змінюють життя на краще. З погляду лінгвістики, мотиваційним промовам притаманне використання особливих мовленнєвих засобів, які здійснюють потрібний вплив на когнітивну діяльність аудиторії.

Для кращого розуміння сутності мотиваційних промов варто, насамперед, надати визначення мотивації. Так, мотивацією називають сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, які спонукають людину до дії, задають межі і форми діяльності і додають цій діяльності спрямованість, орієнтовану на досягнення певних цілей [1, с. 308].

Разом з тим, не можна повністю відносити мотиваційну промову до переконуючого виступу. Мотиваційність прослідковується у наукових і політичних дискусіях, передвиборчих, агітаційних і рекламних виступах, але основною відмінністю є маніпуляція колективною думкою для досягнення мети оратора, що не є частиною мотиваційних виступів, які навпаки, надихають на покращення у різних сферах життя людини, таких як кар'єра чи особисте життя.

Проаналізувавши чимало мотиваційних виступів, можна виділити такі їхні основні риси:

1. особистісний характер (мотиваційні промови зазвичай опираються на власний досвід);
2. аргументативність;
3. емоційність (напр.: *This is a breathtaking pace... we have had our failures, but so have others, even if they do not admit them. – Із захоплюючою швидкістю... у нас траплялися поразки, але інші помилялись теж, навіть, якщо вони цього не визнають*) [5].

Мотиваційні промови вирізняються застосуванням особливих мовних засобів для досягнення найкращого комунікативного ефекту. З позицій класифікації мовленнєвих актів Дж. Серла та на базі промови Джона Кенеді в університеті Райса, окреслимо такі типи промов:

– репрезентативи або асертиви – передають істинність сказаного (напр. *Only last week did we develop penicillin and television, and nuclear power. Now if America's new spacecraft succeeded in reaching Venus, we will have literally reached the stars before midnight tonight – Ще вчора ми винайшли пеніцилін, телебачення та ядерну енергетику. А тепер, якщо новому космічному кораблю Америки вдасться досягти Венери, ми буквально долетимо до зірок до півночі сьогодні ввечері*);

– директиви – переконують виконати певні дії (напр.: *We shall make up and move ahead – Ми миримось і будемо рухатися далі*);

– експресиви – виражають емоційне ставлення (напр.: *this is a breathtaking pace, we have had our failures, but so have others, even if they do not admit them – Із захоплюючою швидкістю, у нас траплялися поразки, але інші помилялись теж, навіть, якщо вони цього не визнають*);

– комісиви – висловлюють деякі зобов'язання (напр.: *This country was conquered by those, who moved forward and so will we in space – Наша країна була завойована тими, хто рухається вперед, тому ми рухаємось вперед в космічному просторі також*);

– декларативи або акти встановлення – оголошують певний стан справ, відповідаючи пропозиційному змісту мовного акту (напр.: *We mean to be a part of it – we mean to lead it; we choose to go to the Moon – Ми хочемо бути частиною цього – ми хочемо бути рушієм; ми вибираємо висадку на Місяць*) [5; 7, с. 14].

Найчастіше використовують трискладову частину промови, до якої відносять вступ, основну частину та висновки. Зазвичай мотиваційні спікери розпочинають промову з яскравого прикладу (напр. *People like Colonel Sanders, who retired broke at 65 before starting KFC – Такі люди, як полковник Сандерс, який пішов на пенсію без гроша за пазухою, перед започаткуванням KFC*), крилатого вислову, риторичного запитання (напр.: *Why is it that intelligent people procrastinate? – Чому розумні люди прокрастинують?; Why is it that that people, who are so self-motivated often self-sabotage? – Чому ті люди, які самовмотивовані, часто опускають руки?*) чи цитати (напр.: *Aristotle is widely quoted as saying that give me the child for seven years and I'll give you the man – Часто приводять до прикладу цитату Арістотеля, який говорив що, дайте мені дитину і протягом 7 років, вона стане людиною*) [6].

В основній частині промови доречним буде використання одного з таких методів викладу матеріалу [3, с. 14]:

- дедуктивного (від загального до окремого);
- індуктивного (від окремого до загального);
- зіставлення (відомого з новим повідомленням);
- концентричного (проблема озвучується, а потім поглиблено вивчається);
- історичного (виклад матеріалу у хронологічній послідовності).

Також, важливо дотримуватися послідовності висловлювань, щоб кожна думка була логіч-

но пов'язана з попередньою та використовувати аргументи для змістовного підсилення сказаного (напр.: *One of the other challenges are that is that we are also creatures of habit. Now, what does that mean? That means that prefrontal cortex, that frontal lobe that serves of that executive decision-making is prime real estate – Іншою проблемою є те, що нами керують звички. Що це означає? Це означає, що префронтальна кора, та лобова частка, яка служить для прийняття рішень, є найважливішою частиною*) [6].

На когнітивному рівні, найбільше запам'ятовуються початок і кінець [6]. Вступ повинен з перших слів зацікавити аудиторію та задати необхідну атмосферу, а висновок повинен закінчуватися закликком до дії (напр.: *When we commit to self-mastery, we give ourselves the best shot of becoming the best and the greatest versions of ourselves that we can be. – Коли ми зобов'язуємось працювати над собою, ми даємо собі шанс стати найкращими версіями себе, якими ми можемо бути; Get the things that should not be there out. – Позбудьтесь того, що вам не потрібно*).

За стилем, мотиваційна промова відноситься до публіцистичного стилю, який характеризується поєднанням логічності викладу матеріалу з емоційно-експресивним забарвленням.

Також, потрібно відмітити, що важливу роль відіграють невербальні засоби при проведенні публічного виступу, такі як жести, міміка, тон, поза. Втім, основним засобом впливу на аудиторію залишається вербальний.

Порівняльний аналіз англійських виступів та їх перекладів українською мовою дозволяє зробити висновок, що при роботі з публічними промовами потрібно враховувати мовні та поза-мовні засоби їхньої реалізації і відповідно до цього, адаптувати переклад, щоб передати бажаний ефект на читача чи слухача.

З цією метою найчастіше застосовуються такі перекладацькі трансформації:

1. Прямий переклад (напр.: *Each of us in this room are celebrated because of the stories that we tell – Всіх нас в цій залі відзначають за ті історії, які ми розповідаємо; I had failed on an epic scale – Я зазнавала невдачі в епічному масштабі*) [2; 4].

2. Трансформації додавання чи опущення (напр.: *I'm inspired by all the women, who have felt strong enough and empowered enough to speak up and share their personal stories – Я пишуся і надихаюся прикладом всіх жінок, які знайшли в собі сили висловитися і розповісти про те, що з ними сталося*) [2; 4].

3. Заміна (напр.: *It's one that transcends any culture, geography, race, religion, politics or workplace – Вона стосується будь-якого місця на Землі, релігії, політичної системи чи робочого місця; An exceptionally short-lived marriage had imploded – Виключно короткотривалий шлюб розпався*) [2; 4].

Висновки. Проведене нами дослідження показало, що мотиваційна промова може бути самодостатньою категорією публічного виступу з відповідними характеристиками, що стосуються стилістики, композиції та лексичних засобів, а також особливим значенням позамовних структур. При перекладі англійських промов українською мовою використовуються такі стратегії: прямий переклад, трансформації додавання або опущення, перекладацька заміна. Використання таких стратегій зумовлене спробами зберегти бажаний ораторський вплив.

Перспективу майбутніх досліджень вбачаємо у подальшому вивченні явища мотивації в публічних виступах, зокрема удосконалення перекладу шляхом всебічного аналізу перекладацьких засобів та вивчення гендерних особливостей таких доповідей.

Список літератури:

1. Антушак Э. Основы менеджмента : Курс лекций. Прага : Oeconomica, 2011. 308 с.
2. Мотиваційна промова Джоан Роулінг у Гарвардському університеті. *IDEALIST.media*. 2017. URL: <https://youtu.be/aq3KFH0R2ZQ> (дата звернення: 02.10.2021).
3. Плотницька І. М. Ораторське мистецтво. URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Biblioteka_Magistra/f3e7888f-ebb4-4698-a3cd-10840df8d3a2.pdf (дата звернення: 02.10.2021).
4. Промова Опри Вінфрі на Golden Globes. URL: <https://www.facebook.com/tsn.ua/videos/1887729041285528/> (дата звернення: 02.10.2021).
5. John F. Kennedy at Rice University. URL: <https://youtu.be/QXqlziZV63k> (дата звернення: 02.10.2021).
6. Sage P. How To Eliminate Self Doubt Forever & The Power of Your Unconscious Mind. *TEDxPatras*. URL: <https://youtu.be/v1ojZKWfShQ> (дата звернення: 03.10.2021).
7. Searle J. A Classification of Illocutionary Acts. *Language in Society*. 1976. Vol. 5. № 1. P. 1–23.
8. Searle J. *Speech Acts: An essay in the philosophy of language*. Cambridge University Press. 1969.

References:

1. Antushak E. (2011) *Osnovy menedzhmenta: Kurs lektсий* [Basics of management. Course of lectures]. Prague: Oeconomica.
2. J. Kennedy (2018) John F. Kennedy at Rice University. Available at: <https://youtu.be/QXqlziZV63k> (accessed 2 October 2021).
3. J. Rowling (2017) *Motivacijsna promova Dzhoan Rouling u Garvardskomu universiteti* [Motivational speech of Joanne Rowling at Harvard University]. *IDEALIST.media*. Available at: <https://youtu.be/aq3KFH0R2ZQ> (accessed 2 October 2021).
4. Oprah Winfrey (2017) *Promova Opry Vinfri na Golden Globes* [Oprah Winfrey's Golden Globes speech]. Available at: <https://www.facebook.com/tsn.ua/videos/1887729041285528/> (accessed 2 October 2021).
5. Plotnytska I. M. (2011) *Oratorske mystetstvo* [Public speaking]. Available at: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Biblioteka_Magistra/f3e7888f-ebb4-4698-a3cd-10840df8d3a2.pdf (accessed 2 October 2021).
6. Sage P. (2020) How to Eliminate Self Doubt Forever & The Power of Your Unconscious Mind. *TEDxPatras*. Available at: <https://youtu.be/v1ojZKWfShQ> (accessed 2 October 2021).
7. Searle J. A (1976) Classification of Illocutionary Acts. *Language in Society*, vol. 5, no. 1, pp. 1–23.
8. Searle J. (1969) *Speech Acts: An essay in the philosophy of language*. Cambridge University Press.